

Анкета на БТПП 2024: Оценка за необходимостта от кадри в средното и висше образование в България

1. Какво е Вашето мнение за уменията (знанията) на завършилите кадри?

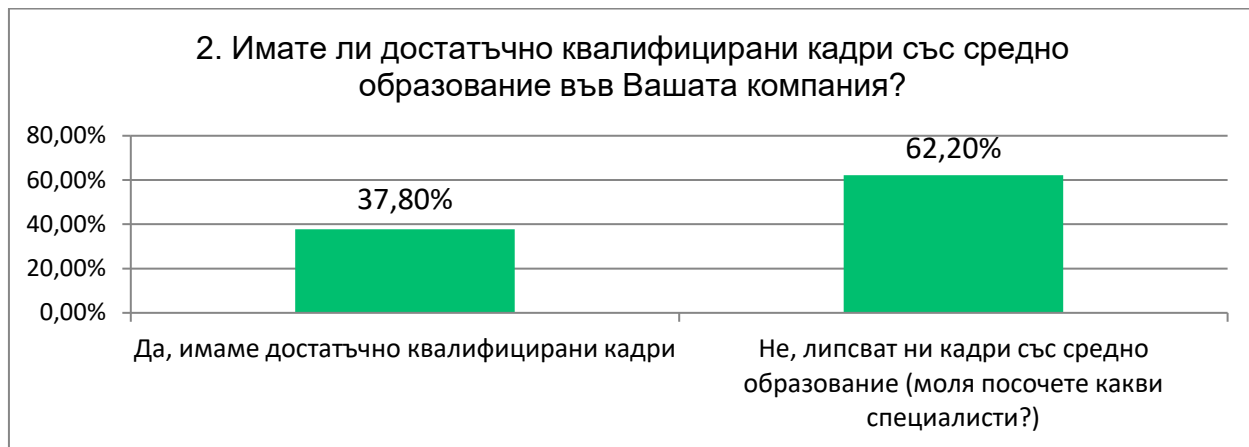

Фирмите също така посочват- липса на трудови навици и мотивация, недостатъчни умения за работа в екип, и недостатъчен интерес към професионалните им ангажименти като водещи предизвикателства в уменията и знанията при завършващите средни и висши кадри, необходимост сериозно да се повиши нивото на средното образование. Резултатите от изследването, подчертават отново тенденцията за липса на ключови професионални умения сред завършващите кадри. През последната година се наблюдава увеличение в липсата на практически и комуникационни умения, както и необходимостта от повишаване на базисни икономически познания у завършващите. Тези изводи насочват вниманието към необходимостта от подобрене на образователните програми и подготовката на учениците за успешно стартиране в професионалния живот, както и засилване връзката на бизнеса и образованието чрез различни форми, като дуално обучение, стажове и т.н.

Въпреки определени подобрения в сравнения с предходни години, анкетата отбелязва съществуващата сериозна липса на квалифицирани кадри със средно образование на пазара на труда сред анкетираните компании. През 2024 година, 62% от компаниите

сигнализируют за тази нужда, което подчертава необходимостта от системен подход за подготовка на младите професионалисти, като умения и практически познания, както и обучение и мотивация на средни специалисти за запълване на местата и позиции подходящи за такива кадри.

2. Имате ли достатъчно квалифицирани кадри със средно образование във Вашата компания?

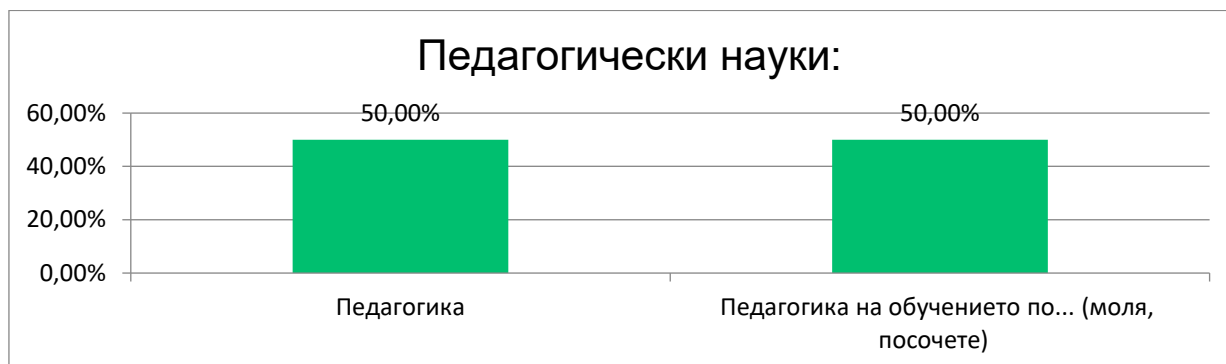
Фирмите са споделили информация за различни сектори и области в които усещат най-сериозно липсата на средни специалисти, а именно: машинни техници- шлосери, фрезисти, леяри, технолози, заварчици, стругари, конструктори, оператори на машини и съоръжения, електротехници, HMI и PLC специалисти, земеделци, козметици, мебелисти, туроператори, оператори в химическата промишленост, лаборанти, спедитори-логистика, шофьори, технолози в хранителна индустрия, оператори в шевното производство, продавачи и др.

3. Ако Ви липсват квалифицирани кадри от кои области на висшето образование са те? (Моля посочете от професионалните направления по-долу)

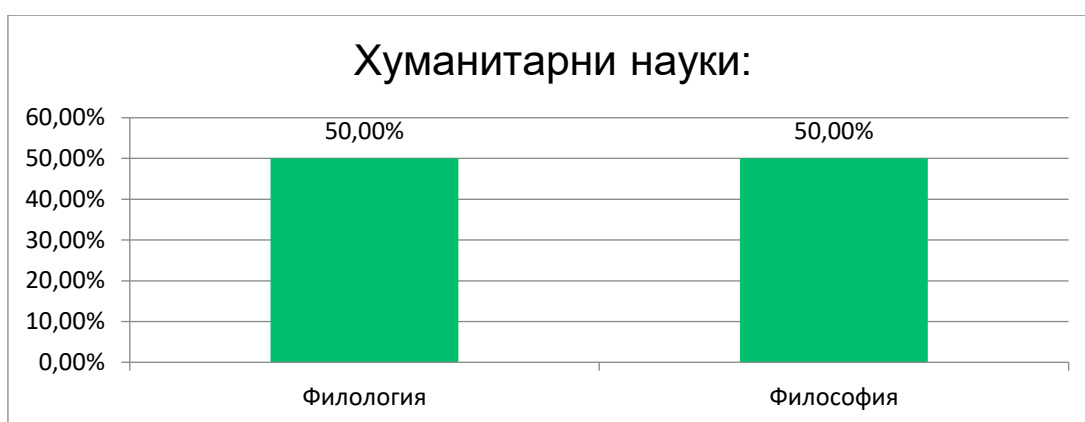
Отговорите на респондентите във всички професионални направления са разпределени по следния начин, който показва и интереса и съответно липсата на квалифицирани кадри от следните области:

Технически науки:	85,88%
Природни науки, математика и информатика:	22,35%
Социални, стопански и правни науки:	21,18%
Аграрни науки и ветеринарна медицина	9,41%
Здравеопазване и спорт	9,41%
Изкуства	5,88%
Сигурност и отбрана	3,53%
Педагогически науки:	2,35%
Хуманитарни науки:	2,35%

❖ ПЕДАГОГИЧЕСКИ НАУКИ:

❖ ХУМАНИТАРНИ НАУКИ:

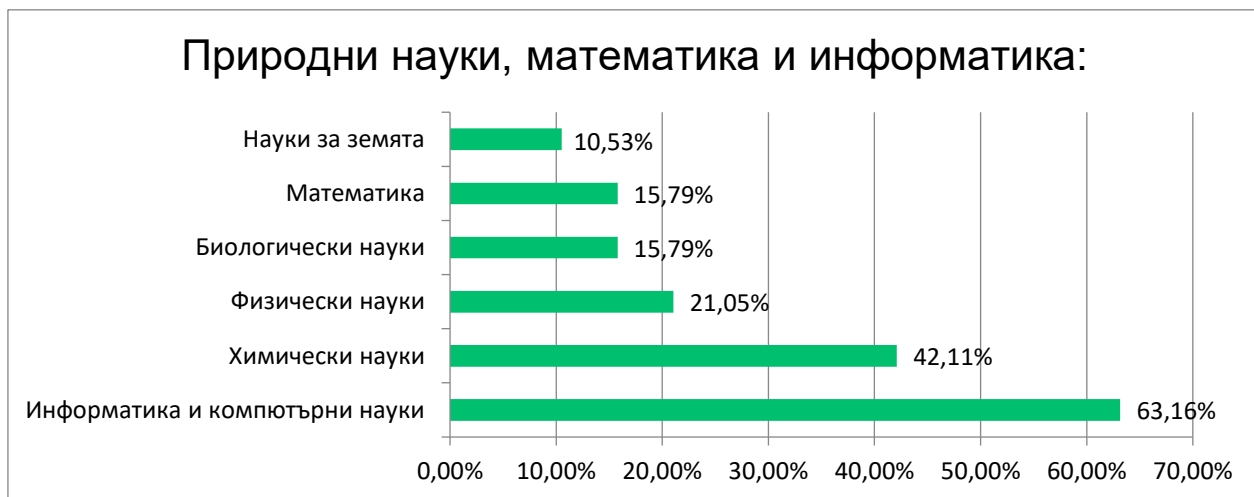
Фирмите не са посочили необходимост от повече специалисти от направления - История и Археология и -Религия и теология.

❖ СОЦИАЛНИ, СТОПАНСКИ И ПРАВНИ НАУКИ:

В Направление „Социални, стопански и правни науки“ , най-сериозен недостиг на специалисти и интерес към обучение на такива специалисти е отчетен от фирмите в „ Администрация и управление“ , „ Икономика“ и „ Туризъм“, а най-слаб интерес от бизнеса е маркиран в „ Психология“, „ Политически науки“ и „ Социални дейности“. Това от части се дължи и на реализацията на такива кадри извън частния сектор. При специалност „ Право“ също необходимостта от кадри е далече от търсените специалисти- едва 5% от маркирали интерес за направление Социални, стопански и правни науки, са маркирали „Право“.

❖ **ПРИРОДНИ НАУКИ, МАТЕМАТИКА И ИНФОРМАТИКА:**

❖ **ТЕХНИЧЕСКИ НАУКИ:**

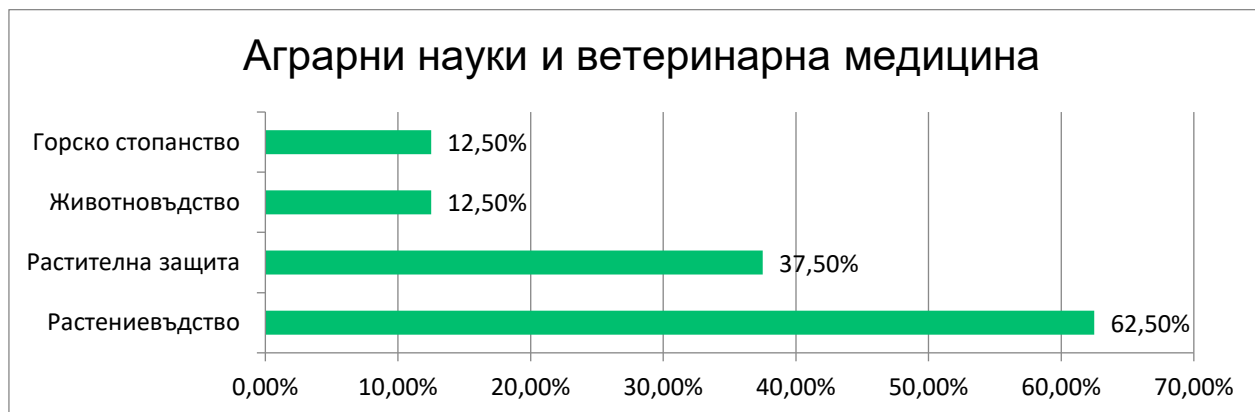

Други:

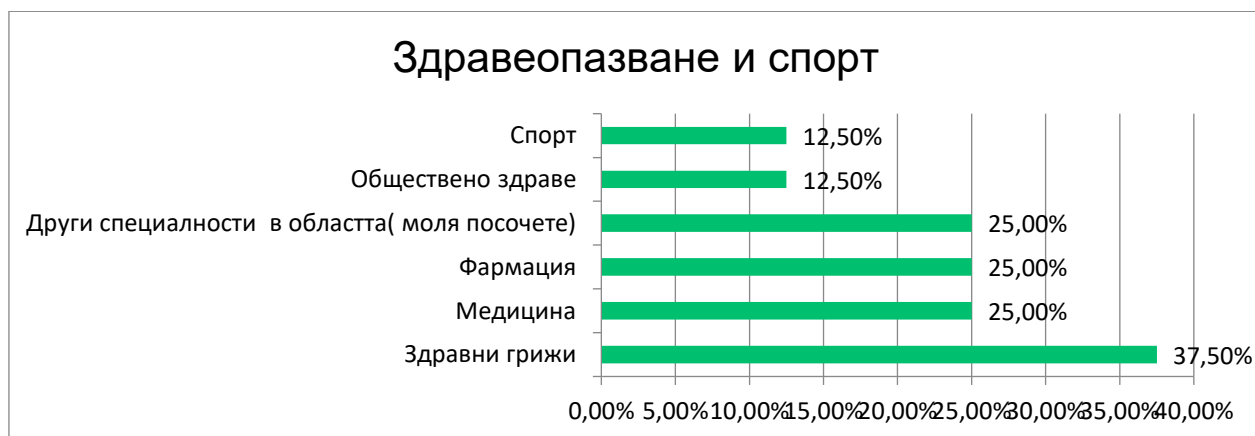
- 1 Възобновяеми енергийни източници
- 2 Медицински козметик
- 3 Техници със средно специално образование!
- 4 дърводелец-мебелист
- 5 транспорт и логистика
- 6 Железопътна техника и подвижен състав
специалисти със средно образование общо
- 7 машиностроене
- 8 дървопреработка и дървообработване, мебелисти
- 9 Инженери
- 10 спедиция и логистика
- 11 Авиокосмическо инженерство

През 2024 година се наблюдава значително увеличение на търсенето на квалифицирани кадри от областите на химическите науки и информатиката и компютърните науки, като процентът на компаниите, изразяващи нужда от такива специалисти, се увеличава съответно от 19% до 42% за химията.

❖ АГРАРНИ НАУКИ И ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА:

❖ ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СПОРТ:

Други специалности в областта (моля посочете):

- Медицински сестри и санитарни със средно или полувисше образование!
- Специалисти в областта на Хирургията. Фирмите са посочили необходимост от задържане и стимулиране с добри възнаграждения

❖ ИЗКУСТВА:

❖ СИГУРНОСТ И ОТБРАНА:

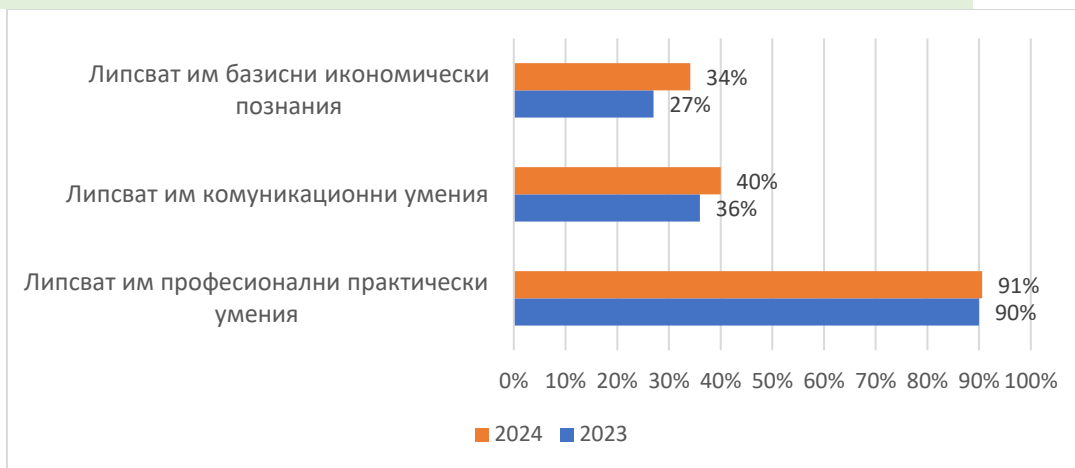

Сравнение резултати 2023/2024 в оценката на необходимостта от кадри от средно и висше образование

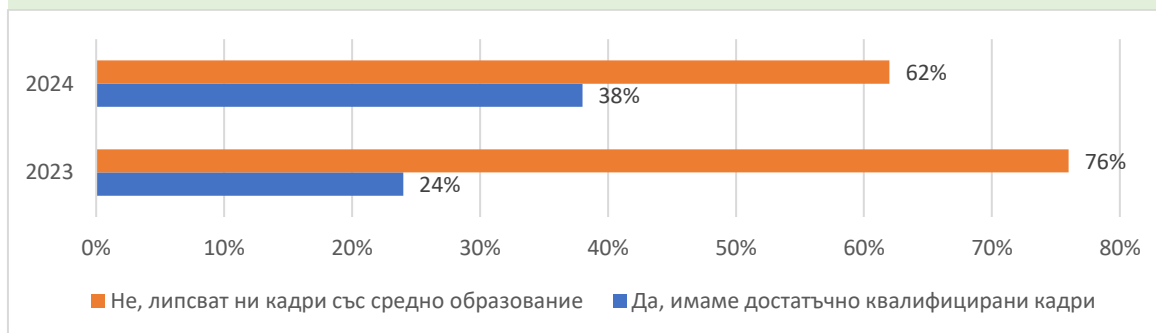
В последните години, динамиката на пазара на труда в България и промените там налагат нови или подобрени изисквания към квалификацията и уменията на работната сила. Настоящият анализ, базиран на анкета на БТПП за 2023 и 2024 година, показва задържане на някои тенденции, но и промяна в липсата на определени умения и компетенции и предоставя информация за необходимостта от кадри и техните умения в различните области на средното и висшето образование.

Очертават се отново трите водещи предизвикателства и липса на умения и за 2024г, а именно : липса на професионални практически умения, липса на комуникационни умения и липса на базисни икономически познания.

Какво е Вашето мнение за уменията (знанията) на завършилите кадри?

Имате ли достатъчно квалифицирани кадри със средно образование във Вашата компания?

През 2023 г., значителен процент от компаниите (76%) сигнализират за липса на квалифицирани кадри със средно образование, което подчертава сериозен проблем на пазара на труда. През 2024 г., обаче, се наблюдава подобрение, като липсата на кадри намалява до 62%, и увеличава се делът на компаниите, които имат достатъчно квалифицирани кадри до 38%. Това подобрение отразява успешни усилия за повишаване на квалификацията и адаптация на образователната система към нуждите на икономиката, както и активни стратегии за обучение и преквалификация от страна на самите компании.

